

Till:

Finansmarknadsminister Max Elger
Karolina Ekholm, riksgäldsdirektör, Riksgälden
Magnus Montan, VD, Svensk Exportkredit
Per Åkerlind, Vice VD, Svensk Exportkredit
Maria Simonson, Hållbarhetschef, Svensk Exportkredit

Missriktad statlig kreditgaranti för grön omställning - biodrivmedel ger ökade koldioxidutsläpp

Preems satsning på ökad produktion av så kallad förnybar diesel blir först att beviljas den statliga kreditgarantin för gröna omställningar. Klimatnyttan som framhålls av en ökad användning av så kallade förnybara råvaror bygger på felaktiga grundantaganden om att biodrivmedel ger nollutsläpp. Biodrivmedel är inte koldioxidneutrala utan ger istället ökade utsläpp.

Regeringen, Riksgälden och Svensk Exportkredit bortser från nya vetenskapliga fakta och konsekvensbedömningar. Även de indirekta utsläppen från markanvändning måste beaktas i beräkningar av växthusgaser från bibränslen.

Preem har ansökt hos mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt om tillstånd att bygga om och utvidga Synsatanläggningen och verksamhet som ska processa så kallade förnybara råvaror vid Preemraff Lysekil. Statens centrala finansförvaltning Riksgälden har beslutat ge en kreditgaranti till AB Svensk Exportkredit för ett lån på 3 miljarder kronor inom ramen för programmet för garantier för stora gröna industriinvesteringar. Investeringen är ämnad för Preems ombyggnation i Lysekil för att producera biodiesel. **Kreditgarantierna beviljas dagen innan domstolsförhandlingarna startar för miljötillståndet i Lysekil 26 april.** Skydda Skogen vill påminna om att Riksgälden inte är en instans för miljöprövning och att beslutet föregår domstolens beslut.

Biodrivmedel är inte koldioxidneutrala. Vid förbränning av bibränslen frigörs koldioxid omgående vilket bidrar till växthuseffekten på samma negativa sätt som fossila bränslen. Atmosfären gör inte skillnad på kol från bibränslen eller fossila bränslen. Det tar många år att kompensera för dessa kolutsläpp: i ett 50-100 års perspektiv kan bibränslen ha en högre klimatpåverkan än fossila bränslen på grund av ett lägre energiinnehåll än olja och kol. Mer koldioxid släpps därför ut per energienhet.^{1,2,3,4,5,6} Självfallet måste även användningen av fossila bränslen minska snabbt.

Modellsimuleringar i en vetenskaplig studie visar att en ökad användning av trä för att ersätta kol i kraftverk orsakar en kolskuld som återbetalas först efter ca 190 år. Om trä används för att producera andra generationens flytande bibränslen för att ersätta fossil diesel, uppskattas återbetalningstiden vara ca 340 år.⁷

I ett öppet brev till EU parlamentet i januari 2018 varnar närmare 800 forskare för att skogliga biobränslen kan ge större kolutsläpp än fossila bränslen.⁸ Forskarna skriver bland annat följande i det öppna brevet:

"Even if forests are allowed to regrow, using wood deliberately harvested for burning will increase carbon in the atmosphere and warming for decades to centuries – as many studies have shown – even when wood replaces coal, oil or natural gas. The reasons are fundamental and occur regardless of whether forest management is “sustainable.” Burning wood is inefficient and therefore emits far more carbon than burning fossil fuels for each kilowatt hour of electricity produced."

"More than 100% of Europe’s annual harvest of wood would be needed to supply just one third of the expanded renewable energy directive."

"If the world moves to supply just an additional 3% of global energy with wood, it must double its commercial cuttings of the world’s forests."

I mars 2017 uttryckte 68 finska forskare (varav 22 professorer) sin oro i ett öppet brev angående den finska regeringens bioekonomistrategi som de menar inte kommer att leda till positiva klimateffekter.⁹

I september 2017 uppmanade över 190 forskare från hela världen EU att LULUCF måste baseras på vetenskaplig grund och utgå från historiska referensnivåer samt inte förorda ökade avverkningar, kortlivade träprodukter och biobränslen.¹⁰

Även användningen av matbaserade biobränslen som palmolja, soja och raps har negativ klimatpåverkan. Utsläppen från dessa växtbaserade oljor är ofta högre än från fossila bränslen.^{11,12,13} Dessutom kräver odling av biobränslen stora markarealer. Exempelvis avverkas stora mängder regnskog för odling av palmolja och tropisk savann i Sydamerika (Cerrado) för odling av soja. Följden blir ökade utsläpp av växthusgaser då skogar som binder kol avverkas och att värdefulla livsmiljöer för djur och växter försvinner.¹⁴

Tidsfaktorn är ytterst viktig. IPCC har nyligen klargjort att vi endast har några år kvar att drastiskt minska utsläppen av växthusgaser för att undvika en uppvärmning på mer än 1,5 eller till och med 2 grader.¹⁵ Vi måste undvika överskridandet av så kallade "tipping points". Det betyder att oavsett var koldioxiden eller andra växthusgaser kommer ifrån måste vi se till att ökningen av den i atmosfären tvärbromsar. Utsläppen måste hastigt ner både från fossila bränslen och biobränslen.

Allt fler forskare världen över varnar för de förhöjda koldioxidutsläppen vid förbränning av biobränslen. Det är högst anmärkningsvärt att både staten och Preem bortser från nya vetenskapliga fakta och konsekvensbedömningar. Även de indirekta utsläppen från markanvändning måste beaktas i beräkningar av växthusgaser från biobränslen.

Trakthyggesbruk (kalhuggning)

Även om man bara använder restprodukter från skogsbruket i Sverige kommer de vanligtvis från kalhuggna skogar. Trakthyggesbruk är den dominerande skogsbruksmetoden i Sverige. Vid kalhuggning frigörs stora mängder växthusgaser till atmosfären.^{16,17,18,19,20} Efter en eventuell markberedning, då ännu mer koldioxid frigörs²¹, planteras antingen gran eller tall i artfattiga och likåldriga produktionsbestånd och plantager. Studier visar att trädplantager, generellt sett, lagrar mindre kol än den tidigare naturliga skogen, oavsett geografisk region.²² Det tar i regel 10-20 år för de nyplanterade träden att ta upp den koldioxid som frigjordes från marken på hygget och om det är dikad torvmark kan det ta upp till 40 år.^{23,24}

Skogars klimatnytta ligger inte enbart i deras upptag av koldioxid utan även i kolförrådets varaktighet. Kollagret i marken blir större ju äldre skogen är och ju längre skogen får stå orörd.

Boreala skogar lagrar mer kol i marken än i träden. Skogar som är så gamla som 800-5 000 år kan fortsätta att lagra kol och fungera som aktiva kolsänkor.^{25,26} Självfallet kommer träd att dö och olika naturliga störningar som storm, bränder och insektsutbrott kan öka respirationen i skogen. Men det går inte att bortse från att svenska granar kan bli över 500 år gamla och tallar över 800 år gamla (även om vi väldigt sällan låter dem bli så gamla) och de fortsätter att växa. Växer de inte höjden så växer de på bredden och lagrar in kol under hela sin livstid. Naturskogar är dessutom oftast olikåldriga med båda gamla och unga träd som alla hjälper till att ta upp koldioxid.

Användning av restprodukter från skogen

Kollagret i skogen minskar och studier visar att uttag av grenar och toppar (GROT) i kombination med intensivt skogsbruk påverkar kolinlagringen negativt.^{27,28,29}

Uttag av GROT leder också till försurning av skogsmark och vatten samt ökad utarmning av biologisk mångfald. Även återföring av aska och näringsämnen kan påverka skogsmarken och den biologiska mångfalden starkt negativt. Risken är stor att allt detta enbart skyndar på industrialiseringen och det storskaliga brukandet av skogslandskapet där ökade uttag, kortare omloppstider, gödning, askåterföring m.m. kommer att leda till allt större och än mer allvarliga miljökonsekvenser.

Det är inte heller bara restprodukter som blir till bioenergi; ca 7 % av de trädstammar som nettoavverkades i de svenska skogarna 2018 (däri ingår både slutavverkning och gallring) blev till brännved.³⁰ Enligt Energimyndigheten (och skogsutredningen) blir hela 35 % av de oförädlade trädbränslena med svenskt ursprung till brännved i GWh.³¹

Påverkan på biologisk mångfald

Preems ansökan saknar en analys av påverkan på biologisk mångfald. Begreppet biologisk mångfald omnämns endast en gång utan att ange en definition av vad det innebär: "Råvaran får inte hota den biologiska mångfalden eller skyddade områden (uppfyllande av markkriterier)." Social hållbarhet i relation till uttag av råvaror till biodrivmedel behandlas inte heller.

Idag avverkas dessvärre äldre naturskogar med höga naturvärden både av skogsbrukscertifierade skogsbolag och privatpersoner.

Endast ca 6 procent av den produktiva skogsmarken är formellt skyddad i Sverige.³² Enligt internationella och nationella miljömål skulle minst 17-20 procent av alla landområden vara bevarade i ekologiskt representativa och väl förbundna system år 2020.^{33,34} Förlusten av viktiga habitat skulle ha halverats, och om möjligt helt ha stoppats. Dessa mål nåddes aldrig.

Över 90 procent av den produktiva skogen i Sverige har redan påverkats av skogsbruk vilket gör att bristen på äldre naturskogar är stor.³⁵ Hela 14 av 15 skogliga naturtyper enligt EU:s habitatdirektiv når inte upp till EU:s mål om gynnsam bevarandestatus i Sverige.³⁶ Förlusten av livsmiljöer anses vara en stor bidragande orsak till att ca 2 000 skogslevande svamp-, moss-, lav-, växt- och djurarter är rödlistade, det vill säga nära hotade eller hotade, i landet idag.³⁷

Avslutning

Preems planer riskerar ge upphov till förhöjda koldioxidutsläpp vilket står i konflikt med Preems syfte med investeringen. Preem underskattar utsläppen från biodrivmedelsanvändning. Skydda Skogen anser att biobränslets klimatnytta i ansökan måste omvärderas. Den ökande landanvändningen samt förhöjda utsläpp av växthusgaser från både landomvandling och förbränning av biobränslen får inte bortses från.

Skydda Skogen vill härmed ogiltigförklara Preems planer inklusive komplettering eftersom de baseras på den felaktiga uppfattningen att biobränslen ger nollutsläpp. **Vi uppmanar finansmarknadsminister Max Elger och riksgäldsdirektör Karolina Ekholm att dra tillbaka kreditgarantin till AB Svensk Exportkredit för de gröna omställningar som beviljats till Preem.**

För Skydda Skogen,

Elin Götmark, talesperson, Skydda Skogen

Lina Burnelius, internationell koordinator och projektledare

E-post: info@skyddaskogen.se

Referenser

¹ <https://doi.org/10.1111/gcbb.12643>

² <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/gcbb.12110>

³ <https://academic.oup.com/jof/article/113/1/57/4599732>

⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0921800915004164>

⁵ https://easac.eu/fileadmin/PDF_s/reports_statements/Forests/EASAC_Forests_web_complete.pdf

⁶ <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/aaac88>

⁷

https://www.researchgate.net/publication/227584033_Harvesting_in_boreal_forests_and_the_biofuel_carbon_debt

⁸ <https://empowerplants.files.wordpress.com/2018/01/scientist-letter-on-eu-forest-biomass-796-signatories-as-of-january-16-2018.pdf>

⁹ <http://www.bios.fi/publicstatement/publicstatement240317.pdf>

¹⁰ <https://www.euractiv.com/section/energy/opinion/need-for-a-scientific-basis-of-eu-climate-policy-on-forests/>

¹¹

https://www.nature.com/articles/nclimate1265.epdf?referrer_access_token=a8VHy2zaNbmDVhCtp7zQ7dRgN0jAjWeI9jnR3ZoTv0OEIglQRvPKPq0WfHyIO9CFGWPTYti4Xj8ewQMYS67VLZ3NS8kmBtwXPEAqrORVEJTNOUzmhzGuuJJDahCFbREM9NJNYCcb2xL7bAG4DsTwuEJ5FtEpOy419kzPELYcfsnaYymdGMektX83k3dpAGh-c1gXz5CrtzUv5AZVowZCYHiSqq0i45H2MpSc6DYWvjNxYlg-bp2f7vfCkIJluq6hRq8woHM5aRUCsntv6FFrSt5wrptvERQI2FvS2sr2opM%3D&tracking_referrer=blogs.nature.com

¹² <http://blogs.nature.com/news/2012/01/europe-prepares-to-admit-that-biodiesel-is-worse-than-fossil-fuels.html>

¹³ https://www.transportenvironment.org/sites/te/files/publications/2017_04_Biofuels_factsheet.pdf

¹⁴ <http://faculty.ucmerced.edu/ecampbell3/duane/Fargione-carbondebt-2008.pdf>

¹⁵ https://report.ipcc.ch/ar6wg2/pdf/IPCC_AR6_WGII_SummaryForPolicymakers.pdf

¹⁶ <https://www.mdpi.com/1999-4907/11/9/961>

¹⁷ <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1029/2010JG001390>

¹⁸ <http://www.biogeosciences.net/13/2305/2016/>

¹⁹ <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/gcbb.12044>

²⁰ <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/gcb.13387/abstract>

²¹ <https://www.slu.se/globalassets/ew/ew-centrala/forskn/popvet-dok/faktaskog/faktaskog00/s00-15.pdf>

²² www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0010867

²³ <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1029/2010JG001390>

²⁴ <http://www.biogeosciences.net/13/2305/2016/>

²⁵ <https://www.nature.com/articles/nature07276>

²⁶ <https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1365-2745.2011.01907.x>

²⁷ <https://www.nature.com/articles/nclimate1804>

²⁸ www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0010867

²⁹ <https://www.nature.com/articles/srep15991>

³⁰ <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/statistik/statistiska-meddelanden/bruttoavverkning-jo0312/2018-bruttoavverkning-statistiska-meddelanden.pdf>

³¹ www.energimyndigheten.se/en0122

³² https://www.scb.se/contentassets/969d343fd8c648529810769f0542f35c/mi0603_2020a01_br_mi41br2101.pdf

³³ <https://www.cbd.int/sp/targets/>

³⁴ <https://www.regeringen.se/49bbb8/contentassets/49401effbf8a4d669362913bd26b2019/regeringsbeslut-m2014593nm-etappmal-for-biologisk-mangfald-och-ekosystemtjanster>

³⁵ https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/6.tillstandet-i-skogen/rapport_tillstandet_skogen.pdf

³⁶ <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publ-filer/6900/978-91-620-6914-8.pdf?pid=27007>

³⁷ <https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2.-var-verksamhet/publikationer/31.-rodlista-2020/rodlista-2020>